

1. a. sta kippe (vroeger heng) na krempfo. golzi:n
kippe bæ.ŋ
2. mena kamarr. t ista bluma gongi:tə (mv.
kamarr. t is kamarr. j - vint weinig gebruikt,
wel gesproken van na bitfrint = iemand, die nog
een beetje familie is, bv. achterneef).
3. tegewerx sprinz a lenox mar mimasi.nə
of neers mizme als mimasi.nə // met mazin //
4. spjɔ:dakentwō,² warək // lastək //
5. updæsχip kri.²gaza ræsyzmalt bru:wat kri.⁹gazt.
6. dan timarman hidana of hz. mæsplenter
inzena viñer
7. dæsχipper dælækta xænlipanaf
8. inda. fabrik of fabrik isniks tæxi:n // tbotafabrik //
9. komdage. mar hi:z kintja (ook schoolgaande
kinderen heten nog kintjas) // kæ:int //
10. hæ.⁹j hastole:n bræntjens fi:r glɔ:,⁹s ook
gle.⁹s li:⁹r // kompoetja li:⁹r // ængleska me.⁹val //
dam bɔ:s = de baas //
11. brendens fi:r pønt kri:ks (vruchten van de
doornenheggen heten ook kri:ks. ook gedacht dat
kri:ks pruimen waren, benaming verder niet bekend)
// moræls = morellen //
12. xæhæba metaravæ:ra drelitor wijn of we:i:n
(V. Schijndel) œ:yt of upxadrunka
13. he:i dre:gda ma mena knapol
14. ikhæ of haep (he Bongers) zanskne:j garin // knejs //
15. rastal. vint da, wort nif. elmer gavi:rt of
għa.⁹wa // keremas ha.⁹wa // De zin van de
lijst zou in de regel zo niet gezegd worden, wel zou er
beweerd kunnen worden, di halqsonda x wordani
fø.⁹l mer gavi:rt)
16. ikbem marwabl. i:dkni me hph. megozo:n ben
17. ikhæbat ni:xdon hph. vint (In huurtschap
Levenhuizen: hor)
18. wi:higt (hegot in Levenhuizen) xedon - dende.jə
di do.⁹r mukunpt
19. msp̩n (V.d. Brand) - msp̩n (V. Schijndel) - sprawepa-
msprinəkop. Ook een bepaald soort raampje heeft
sprinkop)
20. enfæt - mnts (rouwemuts, jomuts) - bæ.ŋ ook
sxrik - bana:wt // diħxex sxriksat - ikme:intɔx
wel dati bæ.ŋ is // - m wa:j. // indobimt = in het lage,
zure grasland niet langs een beek gelegen - indabent
(Bongers) - tbruk = de grasplål (= de Graspaal) - dæpi:l =
de Peel - dondris = de weide om het huis - dana, kær =
het hoge bauwland - dan hof = de tuin - vptamissa =
voor de grote staldeuren - na padstu:l (mv. stj.⁹l) -
mhex - na kirkors (kirkors is mv.) - na komarro: gol
(alleen Cornelisse noemde dit woord, de andere zeglieden
spraken van vlinder)
21. dijekel makta dæħilwerelt entfæ.xtr
22. ikha, lu kralakos xejva // kralo = grote kralen //
// olin = helemaal //
23. enjant dalat fæ.⁹l a.⁹wsx.e. parbre.ko
24. he:i hio:it erges mambet xahat - beter : dat
het in vrygarijs in hand xabe.⁹tr
25. gefme.⁹ of ma twijs brejja sti:⁹n - brejja /brejjet in
da brejja sti:⁹n
26. dar stanbelt dastit or stjatar nimir
27. dijs mæns diħedan le.vr axenapris of
axenahhi.⁹r (een hu.⁹r is een geestelijke - en
herders in huurtschap Levenhuizen - in hirale.vr
in het overige dorp (nl. een leven als dat van de
geestelijken) // darzengrujt man //
28. lyxifer isni inden himol għbliva (għbliva in Levenhuizen)
29. dæsħoljja:s of sxelkindor dixiż metmæstar
na de rijs gawu // għem iestart = de dierenarts bij het vee gehad //
30. ikantx ni:koma virdakor mi:xedon he // benda
ni:xni verex //
31. da kuj ididrinkx ge:r linzżejtme.⁹l // grex = gulzig //
// slubar = slutter // da kuj isxta = de horeien slutter
geven // da (sxp) kital = kittel, waarin ssp gehoocht werd //
32. he:i kani xonwexha want he:i hegot inzenke.⁹l
(hegot Cornelisse)

33. het is moeste l indijom besom || dugste.ges. doe het self ||
 34. nij/nejs (Cornelisse) mede/meti legels dorwert
nemer xespalt || spf. dlo ||
35. he. - ik heb u altwe kirs gom:pa || tw. mol = twemaa || 53. en vader hidam zesj.r lank nodas x. o. l t. egs. n
 36. dipe. r is nire. p - da pita xin nox witz
 37. xoxin tfoeltin || voelt zowel bouw als weiland, bv.
geegd: daan quisvoelt = een goed weiland ||
38. da het im yrst fanxangelt afxoholpa
 39. he. i haltno:t weit breng
 40. xista helaft fandetoma kwe. t
41. domæns mut farran we. fxaerga of is ferplixt
farran we. fta xeraga (Cornelisse zegt in de regel
we. f, de andere zegslieden vroew. Vaak gesproken van
onsmurdor)
42. indam. s xwemis xvorlak || indaxældall
 43. he. i he fo. l prots amdati sta. raki
44. we. li (V.d. Brand) of we. mutado. r da helaft afhebs
engeli da. ndra helaft
45. haelp tabet is uphefs
46. onz maetsoldor (Cornelisse en V.d. Brand) of maetsoldor
is over aen va. raka (tegenwoordig wel gezegd: zo vaet
aan ander. ik)
47. xohedagowet wi. we. ita: tos konsprys // sawedysxap // xalwel ga. w trnxkumr
 || wlewis weta // on wetjama ka (jongensuitdrukking) ||
48. dom bom kweker xal dom bom welkina ents
49. du ysti faenstors marsto. w || tdarka in de
grote staldeuren heet ook faenstor || - du ystado. m
 is dixt of makton. mis tosw of dixt
50. thleptal vrdyrtamis - da lestemis - blof
 || dawe. ramis is ± 8uur ||
51. betysra. j - kikforsaklibor, nieuer kikforsadrl-
vyspra. j - æ. styspra. j - - æ. styspra. j - en vael
bæx. j - mest breko || kinst mest xaj. j - om botaram
smera of verax ma. kor || boter = boter // kerre = kannen
buuntschap toe. vrontje - kerre buuntschap xp. vonha. ss ||
52. dawe. f hitar ho. r aflosne. j (van horen van
manner vroeger altijd sne. j)
53. en vader hidam zesj.r lank nodas x. o. l t. egs. n
 54. ik heb dat afxoro. rja amxolo. t nevenda water
 of nevontwater te go. n
55. vo. l verza xidani fo. lmer ondeskants
 56. erda pata di xin niffo lwert || grize met blauwe
figuren er op heten ook erda, pe. ipata = potten met
tuit er aan - indrekronsa tina pof = pot met
afbeelding van 3 kronen er op ||
57. dovas xult st. si (Cornelisse) of st. e (de andere zegslieden)
 be. dan ova - indenkert - in het woonvertrek -
 tfyr - het open vuur op de vuurplaats // hertk ersel =
vuil, wat men uit het woonvertrek heeft opgeveegd ||
58. indamert ist nox ta ka. r. amta ratsa || ook
indspri l en indama. jll
59. di kars digift haeldor lext - wanr
60. he. i trokat pert of vi. tatpert mixanstart
en start // anxe. x pert = een mak paard // per. rt
is mv. ||
61. toow of indijint. et of vrygar kwamdageli
alojo. r noda keramis // iemand optakermas vxy. koll
62. da po. tarzin da onzalivanh. r volma. kris
63. gaxaxtmaewel margaxint vlegams || nij = neen ||
64. dakwalava (vroeger) of xwalawa (tegenwoordig)
65. qodr vanda. x xin (ge V.Schijndel) ko. rtspf. dlo
66. c. txe. i of xeli oh xe. æ. rke. rs
67. xanmo. ster is kopot - he. i hanive. jarmir
 (vroeger sto. smfits) - he. i litte mi indagra. f
68. txena wa. ramadaxwest (xewe V.Schijndel) en
 txena xa. xtan o. r vant
69. da jynksa lept baravts (lept V.Schijndel)
70. do. r ixambor. rst indika. n || gab. rsta // als
verwensing barst ||
71. ik wou dat amblo. sj membrif brixxt // slia (beg. vnuw) =
jullie ||
72. ik e pent om manhart - manhart dytex souwja
 || ek pent [ouder] htsi. r - ta. nt pent ||

- 73 ik kan me niet in twersakje vangoen // in twersakje
(Cornelisse) // in twers - tegakreps in //
74. poesje pastelt (deze was na de warme moestijd)
 spans wat pert indane: jo ka:rs
75. ik heb n bittje daar: s - ik ha: j tamenti al
 ||tamenti = voor de middag-tafers = in de avond -
 sanderaanda. xse korts - de huij korts // juur: s van
Cornelisse // Vrolijk middagal //
76. da: x: o: n vanda hany di irok saldo. t xws of xwe
 77. wita gina ka. xxemaka: w: na (ook ratmaka:
 en no:jmaka: van Cornelisse) - mambos: x
78. diru: x: heba l: a: n dorans
79. ik xelvar - xelvar - xely var gnuwo:t af
80. da kintje wa:rdu: t vndazet kosa du: t po
81. xanu: t ga enxanora di lu: t po
82. darderska is me. amayn stetgxeng am
 bremixamata plaka // ertbera: aardbeien //
83. da: ixanastrip: t of sprae: t oe: t bi lier
84. hei: kwekta ha: rt // kwe. k: hard schreeuwen //
 || stroft = strot ||
85. da mentsa x: x: ta niks anders als xeltenquit // reidum //
86. da ramont is dry: x: fandans: r: st
87. diwex dra:jt - das weit in ds. rhen // wo: r dudahen //
88. ik x: fandanklen - fandaklen (=meisje) in
 trömkha // anten malka = een trommelje voor hoojje //
89. damruk is kropet xagon amda:ti m krest inga-
 slukt ha: j
90. xanlitje was wel kör: rt martexus: t
91. oe: t x: o: n ikatet best // sxo: j: schaduw //
92. anasxtar mut xu: t kanamika
93. xy: kt manen hu: t is of xy: kt is no manen hu: t
94. ik uitni wortkin mut xo: t xy: ko
95. moka: wortelder is xu: t frut lu: t
96. ik mos osablu:t druyka amontasta. raka // damos ik //
97. ik mut yrstof fujor up: t vnrstal kroe: j: s
98. minby: r was (V.d. Brand) of wa: rmoej (broer valerij
 naam genoemd by onzwilom) // romoej aronmoej //
99. da rombur maaktangru. t orut (rombur brengt melk
 naar de fabriek, voor melkboer is er nog geen naam,
 wordt pas 3 jaar met melk langs de huizen gevoerd.
 Men praat over tharkz. Op terugweg zag ik het)
100. dat moelok is doe:n en xy: zr - styrt mda: mi tarax -
 gefdm wir me - lo. tot mwer newaram nem
101. wa: x: o: ws dij: p: t in any: r volknamaka of
 dijt kana gaja (een p: t is afgest met zoden of met
 gebogen stenen. Het is een wulwaterput, anders gesproken van
 in hoe: y: l of in gat. Op voorenerd vroeger dadinkastoe: y: l)
102. da: velt niks up of famm tarega - tixanasky: ra -
 dass hy: r wa: rk // tixanasky: ra - het heeft niet precies //
103. hei: kint ni emaynta: st - meer no: t nit a: st
104. initialje xin ba: rk di vy: rspo: ws // sps: ws = speeksel
verwijderen - spits: tabaksap verwijderen - o: vage: ra =
vomeren - boe: ka = crispelen //
105. da: rava: da do: r: r up: t da: ws
106. indagraf (Grave) hebza instrik fandobrix afx: v: ws //
 (V. o: r met schip, maar ook met har - z: e: jo: op tsjaard, op fiets)
107. gamutans feels iskuma hei: r: ka
108. hei: r is fanly: ra - fandmbs: gakuma me: mguij:
 knip: bors me xælt
109. de d: r: r is fanly: kenhi: t xoma: ht
110. mgatr: u: ws vro: u: w mutkanana: jo // in helstromas -
 een vlieg vrouwspersoon //
111. ik hephi: r gras xara: jt martwa: r ginguij xo: t
 (tuas V.d. Brand) // za: jo: = Zaaien //
112. dem b: r: u: wa: zt x: dat no: ts dy: r: is 1m t: timor
113. ba: rk - ik ba: rk - ge: i ba: rk - he: i ba: rk - be: rk (zelvna:) -
 we: ba: rk - ik ba: rk - ge: i ba: rk - he: j ba: rk - we: i
 ba: rk - wrba: rk zelf xaba: rk // ba: rk gel: //
114. bij: - ik be: j - ge: i be: j - he: i be: j - we: i be: j - be: j -
 we: i - ik bu: t: j en ik bo: t: j (V.d. Brand en Dingers) -
 ik hepxabo: j - burj: z: ok of xeli: ok
115. tizankle: o: - maranguj // in fe: in of eminkintje //
116. ga koent hi: r a: jo: kre: ga up: t mar: t
117. hei: h: ga: x: da: ti om: y: zaldengka

118. dame. i t zin dat ti gele ik haj of ha
 119. der wa. ra ve: f pre: ko
 120. onder dijen e: kon bom lig a vø: l ik hols (ek hols van
Bongers)
 121. twæter za: l on zel axtær of dalsk hō: sko-
 thoktal // dorækt = direct//
 122. thoj en hoj (dit nieuw) is noxy: n - tis nix
 markræk xəma: jt
 123. — ma: koxa mitando. p: jor (V.d. Brand) en
 dojor vana: i
 124. dat b: mpxs zeldor ni hændax hænwa: ss
 // da halal is xut xswass // Ekmnwest // groe: jz-
 et worden //
 125. da pasto. s: r hi qujø wiñ en we: i n (dit nieuw)
 126. ons a: u w hæ: ss (suizende s) is afxbrant
 // damae: ss - da loe: ss
 127. da zem a spæ. s: tæ oe: s: doe: s: vanda: kow
 // kuj is meeru //
 128. da kaester hæ: jt - m kroe: ss (iets suizende s) -
 twiss kroe: ss
 129. da b: ris vanda: kroe: ss hæ: ss vantxewxt
 (Van karen wagen ook b: ris)
 130. da twiss doe: ssers kwa: ms hæ: ss
 131. z: d heben in b: nt en bla: w gæsla: ss
 132. da ss: s was wel doe: n - flø: w // xø: s: is vleennat.
Bongers wil alles ss: s noemen // wel wa: s -
 om uitja = tamelijk - hilflo: w = te flauw //
 133. dænnaw litærdik - dærli m helpaksnaw
 // snawd - thigssnawt dænlinndax //
 134. dat zok miwæxhe: it xelija dat ku græinhæp
 // tdy: r dænnaw - no diwæxhe: it - naar de
eeuwigheid //
135. ninwege wort now of no: " on hi: lne: ijstat
(tweede deel tweeklank-in ne: i - klank) // wort
 slin upne: t xəbø: " wt //
136. du: s: n - ik dut - ge: i dugæt (ni) - he: i dy: gæt // du: s: gætnill
 // ik dugæt ni (dit gezegd als de uitdrukking met
nadruk wordt gezegd, aldus Bongers) - we: i dunt - gæt-
 dugæt - xe: i dunt - ik dnt - ge: i dnt - he: i dnt-
 we: i dnt - gæt dnt - xe: i of xæli dnt -
 dntktar - dnti at mar - dntxat mar
 137. du: s: w: p: d - du: s: p: jpon - du: s: p: jnt - da saldo: ts
 138. dorts - he: i dorst - he: i dorsta - he: i hi xædorst
 139. bens en be: i na (Bongers en Jans) - ik bent - be: i n (B: en
 J:) - ge: i bent of be: i nt - he: i bent of be: i nt - we: i
 bens of be: i na - gæti bent of be: i nt - xe: i bens of
 be: i na - bint he: i of be: i nt - b: int - ik he: i
 xændra
 140. Locale Landmaten: momby. ndør = sha. - mruj-
 1 are - m vøtsal = 25 pond - ma: rægæ plæks.
 80 are - m vøtsal plæk is de oppervlakte waar 1
vøtsal opgepaid wordt - m gjy s: x0. p: z = een goed gewas-
 m vim - 100 ga: ræva - m d gæ: st = een hoop van 6
garsva
 141. Locale Waternamen: da xæ: i wal = de wal met een
sloot aan iedere kant, die de grens vormt van Zeeland
en Langenboom - dm brøkłot is de naam van een
vroeger ven in de Peel - Op de kaart van Zeeland
van 1608 staat in het dorp een waterho: zl

De naam van deze plaats in haar eigen dialect is (sp) zelant.

De inwoners heteren Zelandso

Hun bijnaam luide: da sma: ss (Er schijnen hier vroeger Joden gewoond te hebben. De familie Lopez de Snasse werd genoemd).

Ontal inwoners op 1 Jan. 1958: 4070.

Soaltoestand. Etls voornaamste gedeelten worden genoemd: tæ: s: vøntja (væt en axtor d: s: vøntja) -
 vpten bra: nt - dæntrent - xø: vønhæ: ss - kre: tsba: ræx - da græspil (verdeeld in grote en kleine Graspeel) -
 vuðrhe: i l - da laystrs: st

Tussen het dialect van de verschillende gedeelten is geen verschil. Iedereen spreekt dialect.

Middelen van bestaan: vanouds gemengd bedrijf van landbouw en veehouderij, tegenwoordig ook
 tuinbouw (teelt van kersen, asperges). Behalve tbotzjibrik heeft het dorp geen fabrieken. Er
 gaan arbeiders (niet veel) werken in 's-Hertogenbosch, Helmond en Eindhoven

Zeglieden. 1. Cornelia van den Brand; 53j.; geb. te Zeeland; gemeentesecretarie; V. en M.
 van Zeeland; heeft altijd in Z. gewoond; spreekt met dorpsgenoten dialect.

2. cornoldus Cornelissen; 78j.; geb. te Zeeland; rustend landbouwer; V. en M. van Zeeland;

sprekt gewoonlijk Zeelands, (aan opname deelgenomen van zin 1 tot 83).

3. Willem van Schijndel; 45j.; geb. te Zeeland; secretaris v.d. Proerentbond en zaakvoerder C.H.C.;
 V. en M. van Zeeland; heeft altijd in Z. gewoond; spreekt gewoonlijk dialect (aan opname deelgenomen
 van zin 1 tot 83).

4. Antoon Jans; 58j.; geb. te Zeeland; zaakvoerder reecentrale Boxtel; V. en M. van Zeeland;
 heeft altijd in Z. gewoond; spreekt gewoonlijk dialect (aan opname meegewerkt van zin 84 tot 141).

5. Gerardus Bongers; 23j.; geb. te Zeeland; student klassieke litteren in Nijmegen. V. van Zeeland,
 M. van Oden; spreekt als hij thuis is dialect (aan opname meegewerkt van zin 84 tot 141).